

Lerne til Medemedets Dynaaelse, da negter jeg ikke, at allerede Forespørgselsens Indhold for mig opvakte Tvivl om, i hvilket Omfang den ærede Forespørger havde tænkt sig Sagen, og jeg maa tilstaae, at hans Foredrag har givet den et endnu langt større Omfang, end jeg havde troet, at han vilde have lagt ind deri. Jeg troer, at han nu har givet den et saadant Omfang, at det ikke blot vilde ligge udenfor Cultusministeriets, men i det Hele taget udenfor Ministeriets og Regjeringens Kræfter at naae det af ham tilsigtede Maal, og jeg troer heller ikke, at man fra Rigsdagens Side kan vente at finde nogen Understøttelse i saavidtgaende Bestræbelser, som af ham ere blevne fremstillede. Jeg havde tænkt mig, at han kun havde havt den egentlige Skoleundervisning paa de forskjellige Trin for Die, ligesaa Almue- og Borgerkolerne, og, om han vilde, op til Universitetet. Paa ethvert af disse Trin af Undervisningen er der Spørgsmaal om Læres og Haandbøger; med Hensyn til dem alle vil det vedblive at være en meget ønskelig Fordring, at de ere forstaaelige og for en stor Deel ogsaa kortsattede og billige. Men den ærede Rigsdagsmand har givet sin Fordring et langt større Omfang. Han begyndte med at erklære, at han havde tænkt sig, at man ved Hjælp af den af ham tilsigtede Foranstaltning kunde skaffe Skolelærerne de „litteraire Hjælpemidler“, hvor til de maatte trænge; jeg troer nu ikke at dette Formaal vil kunne opnaaes paa den antydede Maade, men at de Lærere, som virkelig føle Trang til disse Hjælpemidler, vilde

ved det Lovforslag, som Ministeriet har indbragt i denne Session, om en Forbedring i Lærernes Lønningsforhold, bedst dertil sættes istand. Naar Skolelærerne komme til at leve under bedre oeconomicke Forhold, vilde de ogsaa derigjennem paa den naturligeste Maade see sig istand til at afhjælpe Savnet af de forskjellige Fornødenheder, der har været tilstede hos dem, og man maa ønske, at netop mange af Skolelærerne vilde betragte den „Fornødenhed“ at skaffe sig passende litteraire Hjælpemidler som en Trang, de gjerne vilde afhjælpe. Men ad den Vej, som den ærede Forespørger anviser, vil, saavidt jeg skjønner, dette Formaal ikke kunne opnaaes. Hvad angaaer „den store Mængde“ paa Landet, som den ærede Forespørger dernæst omtalte, og hvis Kundskabsfreds han meente man maatte ønske kunde udvides derved, at der kunde skaffes dem en passende og nyttig Læsning, som de kunde blive istand til at købe, saa er det jo for det Første vist, at naar der er Tale om „den store Mængde“, om Folket i det Hele, saa er der ikke nogen Grændse for en saadan Læsnings Art og Beskaffenhed; man forlader her ganske, hvad jeg havde tænkt mig at være den egentlige Gjenstand for Forespørgselen, nemlig Tilvebringelsen og Udbredelsen af, hvad man med eet Navn kan kalde Lærebøger (Zahle: Haandbøger). Ja, jeg maae tilstaae, at jeg ved „Haandbøger“ ikke blot har tænkt mig Bøger, man har i Haanden, men ogsaa Bøger, som have en vis bestemt Character, navnlig saadanne, som benyttes til et eller andet Studium.